

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยโดยสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละตอนดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 สร้างรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ระยะที่ 2 ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ผู้วิจัย ได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้การสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ผลการดำเนินการโดยรวม สภาพปัญหาในการดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก และความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ด้านสภาพปัญหาในการดำเนินการที่มีสภาพปัญหาสูงสุด คือ ด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล ส่วนสภาพปัญหาในการดำเนินการต่ำสุด คือ ด้านการจัดทำแนวทางการประเมิน และด้านความต้องการในการพัฒนาตนเองมีความต้องการสูงสุด คือ ด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล ส่วนความต้องการในการพัฒนาตนเองต่ำสุด คือ ด้านการจัดทำแนวทางการประเมิน

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้วิจัย ดำเนินการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งในขั้นนี้ผู้วิจัยขอเสนอ รูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นและปรับปรุงโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ใช้เป็นหลักการสร้างรูปแบบ กล่าวคือ ผู้วิจัย ได้จัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลัก ในการดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามค่าน้ำหนักที่กลุ่มตัวอย่างได้ กำหนดความสำคัญไว้แล้วนั้น มาเป็นเกณฑ์ในการสร้างรูปแบบ มีผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การวิเคราะห์หัวข้อวัด มี 7 องค์ประกอบย่อย คือ วิเคราะห์หัวข้อวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์หัวข้อวัดเพื่อนำไปกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน วิเคราะห์ความสอดคล้องของหัวข้อวัดกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา วิเคราะห์หัวข้อวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อกำหนดไว้ใน

หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์ความสอดคล้องตัวชี้วัดกับความต้องการ ของหลักสูตรสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 2) ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ วิเคราะห์ พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องตัวชี้วัด นิยามความหมาย พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เหมาะสมกับตัวชี้วัด เพิ่มเติมปรับปรุง พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และ กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 3) ด้านการจัดทำแนว ทางการประเมิน มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ กำหนดเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับ รูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ออกแบบการประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้ถูกต้อง เหมาะสม และ เลือกรูปแบบวิธีการวัดและประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้เหมาะสม 4) ด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ เลือกเครื่องมือประเมินสอดคล้องเหมาะสมกับคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้เรียน สร้างเครื่องมือประเมินให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน และ ความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน และ 5) ด้านการวางแผนพัฒนาผู้เรียน มี 6 องค์ประกอบย่อย คือ วางแผนบูรณาการ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ วางแผนปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียนโดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษากำหนด พัฒนาปรับปรุงแผนการ จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ นำแผนการ จัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 6) ด้าน การพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ มีส่วนร่วมใน การพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ พัฒนาความรู้ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ 7) ด้าน การรายงานผลการประเมิน มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ สรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้เรียนได้ถูกต้อง ตามเกณฑ์ที่กำหนด ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน ได้ถูกต้อง เหมาะสม และ รายงานผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ ๆ

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

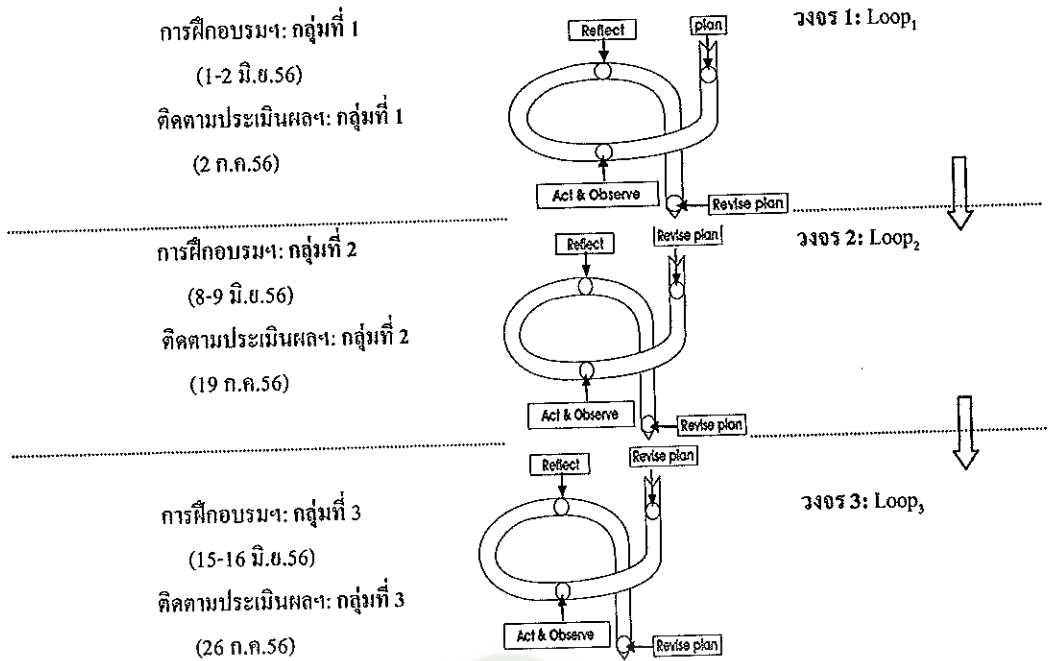
ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สรุปและยืนยันได้ว่ารูปแบบการพัฒนาครูมีความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาครูผู้สอนด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนและคู่มือการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในรูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.2.1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กำหนดกรอบการรายงานผลตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ผังแผนภาพที่ 9

แผนภาพที่ 9 วงจรวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ใช้รูปผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครู

1) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน กับครูเป้าหมาย กลุ่มที่ 1 (Loop 1)

1.1) วางแผน (Plan₁) ศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเอง กำหนดกรอบการพัฒนา

1.2) ปฏิบัติตามแผน (Act₁) ครูกลุ่มเป้าหมายเข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 30 คน กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย การวิเคราะห์ตัวชี้วัด การวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ การจัดทำแนวทางการประเมิน การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล การวางแผนพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน การรายงานผลการประเมิน ใช้โรงเรียน โนนนารายณ์วิทยา เป็นสถานที่ฝึกอบรม วันที่ 1-2 มิถุนายน 2556

1.3) สังเกต (Observe₁) มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนนผลการทดสอบหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอบรม คือ ผลการทดสอบก่อนฝึกอบรมคะแนนเฉลี่ย 11.60 หลังการฝึกอบรมคะแนนเฉลี่ย 17.17

1.4) สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect₁) ควรเพิ่มชุดฝึกปฏิบัติการให้เพียงพอ ควรเพิ่มเวลาในการฝึกอบรม

2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของผู้เรียน กับครูเป้าหมาย กลุ่มที่ 2 (Loop2)

2.1) วางแผน (Plan₂) ศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนา
ตนเอง กำหนดกรอบการพัฒนา

2.2) ปฏิบัติตามแผน (Act₂) ครูกลุ่มเป้าหมายเข้ารับการฝึกอบรม
จำนวน 31 คน กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย การวิเคราะห์ตัวชี้วัด การวิเคราะห์
พฤติกรรมบ่งชี้ การจัดทำแนวทางการประเมิน การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล การวาง
แผนพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน การรายงาน
ผลการประเมิน ใช้โรงเรียน โนนนารายณ์วิทยา เป็นสถานที่ฝึกอบรม วันที่ 8-9 มิถุนายน 2556

2.3) สังเกต (Observe₂) มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมิน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนนผลทดสอบหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการ
ฝึกอบรม คือ ผลการทดสอบก่อนฝึกอบรมคะแนนเฉลี่ย 11.90 หลังการฝึกอบรมคะแนน
เฉลี่ย 17.06

2.4) สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect₂) ควรแก้ไขในเรื่อง ห้อย
ปฏิบัติงานกลุ่มย่อย ไม่สะดวก และอากาศร้อน

3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของผู้เรียน กับครูเป้าหมาย กลุ่มที่ 3 (Loop3)

3.1) วางแผน (Plan₃) ศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนา
ตนเอง กำหนดกรอบการพัฒนา

3.2) ปฏิบัติตามแผน (Act₃) ครูกลุ่มเป้าหมายเข้ารับการฝึกอบรม
จำนวน 28 คน กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย การวิเคราะห์ตัวชี้วัด การวิเคราะห์
พฤติกรรมบ่งชี้ การจัดทำแนวทางการประเมิน การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล การวาง
แผนพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน การรายงาน
ผลการประเมิน ใช้โรงเรียน โนนนารายณ์วิทยา เป็นสถานที่ฝึกอบรม วันที่ 15-16 มิถุนายน
2556

3.3) สังเกต (Observe₃) มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมิน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนนผลทดสอบหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการ
ฝึกอบรม คือ ผลการทดสอบก่อนฝึกอบรมคะแนนเฉลี่ย 11.86 หลังการฝึกอบรมคะแนน
เฉลี่ย 17.14

3.4) สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect₃) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ มีบรรยากาศดี คณะวิทยากรและกลุ่มเป้าหมายเป็นกันเอง มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจจริง สามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้อง และมีเจตคติที่ดีต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.2.2 ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

1) ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูด้านการประเมิน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน กับครูเป้าหมาย กลุ่มที่ 1 (Loop 1)

1.1) วางแผน (Plan₁) กำหนดวัน เวลา สถานที่ ขอบเขตด้านเนื้อหาและวิธีการประเมิน

1.2) ปฏิบัติตามแผน (Act₁) ดำเนินการ วันที่ 2 กรกฎาคม 2556 ที่ห้องประชุม โรงเรียน โนนนารายณ์วิทยา กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่ทำการประเมิน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศ ติดตามช่วยเหลือแนะนำ และประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1.3) สังเกต (Observe₁) ครูกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

1.4) สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect₁) ได้ทราบวิธีการทำแบบสังเกตแบบสัมภาษณ์ที่ถูกต้องตามจริง นำไปเป็นแบบประเมินนักเรียน และมีแบบประเมินที่มีระบบเป็นระเบียบ อยากให้มีการฝึกอบรมการรายงานผลการประเมินอีกรอบ

2) ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูด้านการประเมิน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน กับครูเป้าหมาย กลุ่มที่ 2 (Loop 2)

2.1) วางแผน (Plan₂) กำหนดวัน เวลา สถานที่ ขอบเขตด้านเนื้อหาและวิธีการประเมิน

2.2) ปฏิบัติตามแผน (Act₂) ดำเนินการ วันที่ 19 กรกฎาคม 2556 ที่ห้องประชุม โรงเรียน โนนนารายณ์วิทยา กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่ทำการประเมิน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศ ติดตามช่วยเหลือแนะนำ และประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.3) สังเกต (Observe₂) ครูกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง มีเอกสารที่เกี่ยวข้องและมีเจตคติที่ดีต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.4) สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect₂) อยากรู้ให้เพิ่มการรายงานผลอย่างเป็นระบบ เพื่อแจ้งผู้ปกครอง และนำไปเป็นฐานข้อมูล ในการยกระดับคุณภาพของผู้เรียน

3) ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน กับครูเป้าหมาย กลุ่มที่ 3 (Loop3)

3.1) วางแผน (Plan₃) กำหนดวัน เวลา สถานที่ ขอบเขตด้านเนื้อหา และวิธีการประเมิน

3.2) ปฏิบัติตามแผน (Act₃) ดำเนินการ วันที่ 26 กรกฎาคม 2556 ที่ห้องประชุม โรงเรียน โนนนารายณ์วิทยา กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่ทำการประเมิน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศ ติดตามช่วยเหลือแนะนำ และประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

3.3) สังเกต (Observe₃) ครูกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง มีเอกสารที่เกี่ยวข้องและมีเจตคติที่ดีต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

3.4) สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect₃) มีข้อมูลและรู้จักวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเด็กเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้น ได้ข้อมูลรองรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)

ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สรุปและยืนยันได้ว่า รูปแบบการพัฒนาคูมีความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ เหมาะสมและเป็นประโยชน์ ต่อการนำไปพัฒนาคูผู้สอนด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนและคู่มือการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในรูปแบบการพัฒนาคูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และผลการ

พัฒนาครูด้านการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะเจตคติที่ดีต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และลงมือปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง ซึ่งรูปแบบการพัฒนาครูที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ดำเนินการพัฒนาครูให้ประสบผลสำเร็จได้ โดยมีองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ตัวชี้วัด มี 7 องค์ประกอบย่อย คือ วิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์ตัวชี้วัดเพื่อนำไปกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน วิเคราะห์ความสอดคล้องของตัวชี้วัดกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา วิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์ความสอดคล้องของตัวชี้วัดกับความต้องการของหลักสูตรสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ วิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2) ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ วิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด นิยามความหมายพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเหมาะสมกับตัวชี้วัด เพิ่มเติมปรับปรุงพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และ กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 3) ด้านการจัดทำแนวทางการประเมิน มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ กำหนดเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับรูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ออกแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้ถูกต้อง เหมาะสม และ เลือกรูปแบบวิธีการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้เหมาะสม 4) ด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ เลือกเครื่องมือประเมินสอดคล้องเหมาะสมกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สร้างเครื่องมือประเมินให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ ความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 5) ด้านการวางแผนพัฒนาผู้เรียน มี 6 องค์ประกอบย่อย คือ วางแผนบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ วางแผนปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษากำหนด พัฒนาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ
 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 6) ด้านการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึง
 ประสงค์ มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึง
 ประสงค์ของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง
 ประสงค์ของผู้เรียน และ พัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาและประเมิน
 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ 7) ด้านการรายงานผลการประเมิน มี 3
 องค์ประกอบย่อย คือ สรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้ถูกต้อง
 ตามเกณฑ์ที่กำหนด ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้ถูกต้อง เหมาะสม และ
 รายงานผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ ๆ

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน

ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 ของผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 พบว่า ครูมีความพึงพอใจ
 ต่อรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับ
 มาก สามารถปรับเปลี่ยนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และดำเนินการ
 ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้เป็นอย่างดี และสามารถรายงานผลการ
 ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ต่อผู้เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง ซึ่ง
 รูปแบบการพัฒนาคู่มือประสบผลสำเร็จได้ มีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การวิเคราะห์หัวข้อวัด
 2) ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ 3) ด้านการจัดทำแนวทางการประเมิน 4) ด้านการสร้าง
 เครื่องมือวัดและประเมินผล 5) ด้านการวางแผนพัฒนาผู้เรียน 6) ด้านการพัฒนาและประเมิน
 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 7) ด้านการรายงานผลการประเมิน นอกจากนี้ รูปแบบการ
 พัฒนาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเชื่อได้ว่า มีความเป็นไปได้ เหมาะสมและมีประโยชน์ ซึ่งสามารถแยก
 เป็นรายด้านได้ดังนี้ 1) ด้านความเป็นไปได้ คือ สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้
 นำไปใช้ในการพัฒนาคู่มือได้และมีความเป็นไปได้ที่ผู้เกี่ยวข้องจะนำวิธีการนี้ไปใช้ 2) ด้าน
 ความเหมาะสม การพัฒนาคู่มือแบบนี้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการพัฒนาและประเมิน
 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับการนำไปใช้จัดกิจกรรมพัฒนา
 ผู้เรียนของครูผู้สอน มีการกำหนดกระบวนการวางแผนเตรียมการและประเมินผลการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้ของครูได้ มีกิจกรรมสอดคล้องเหมาะสมกับภาระงานของครูผู้สอน

มีองค์ประกอบชัดเจน เหมาะสมที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และ 3) ด้านความเป็นประโยชน์ คือ มีประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการจัดทำรายงานการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการจัดทำรายงานตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการศึกษา ได้รับประโยชน์ด้านข้อมูลนักเรียนรายบุคคลครูผู้สอนและสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษาในการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

บทเรียนที่ได้จากการวิจัย (Lesson Learned)

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้เรียนรู้ ได้ประสบการณ์ ได้ข้อคิดและได้บทเรียนหลายสิ่งหลายอย่างขอเสนอโดยสังเขป ดังต่อไปนี้

1. ด้านบริหารการจัดการการวิจัย เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากการที่ผู้วิจัยเป็นศึกษานิเทศก์ รับผิดชอบงานวัดและประเมินผลการศึกษา จำเป็นต้องเอาใจใส่ประสานงานกับทุกฝ่ายทุกรูปแบบ การขอความร่วมมือ การขอความอนุเคราะห์ การสร้างทีมงาน การปฏิบัติงานในภาคสนาม ทุกอย่างต้องใช้ทั้งความรู้ ความสามารถและศิลปะในการดำเนินงาน จึงจะทำให้งานวิจัยประสบความสำเร็จ และมีข้อสังเกตที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ตำแหน่งทางวิชาการของผู้วิจัย มีความสำคัญและส่งผลเป็นอย่างมากต่อความสำเร็จของการวิจัยครั้งนี้
2. ด้านบริบทของสังคมทางการศึกษา กล่าวคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 มีนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อยกผลสัมฤทธิ์นักเรียนในสังกัด ให้สูงขึ้นร้อยละ 3 ครูผู้สอนบางคนได้รับมอบหมายให้เข้ารับการพัฒนาหลายเรื่อง ทำให้ครูผู้สอนไม่ค่อยสนใจเข้าร่วมการพัฒนา แต่ในเรื่องการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครั้งนี้ ทำให้ครูผู้สอนสนใจเนื่องจากเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการด้วยตนเองและเป็นงานในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยจะเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงมีครูผู้สอนสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

ด้วยความเต็มใจ และเข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความสุข สนุกสนาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่องตลอดการฝึกอบรม

3. วิธีการดำเนินการวิจัย ดำเนินการเป็น 3 ระยะ มีทั้งแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน มีทั้งฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ มีทั้งให้นำคู่มือไปศึกษาด้วยตนเอง และมีการนิเทศติดตามประเมินผล จึงมีทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน เนื่องจากครูผู้สอนบางคนไม่ถนัดในเรื่องของการประเมินแต่บางคนมีความถนัดสามารถประเมินได้ บางคนถนัดในการสร้างเกณฑ์การประเมินนักเรียน จึงทำให้ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ต้องมีเวลาในการนิเทศ ติดตามอย่างจริงจัง เพื่อช่วยเหลือแนะนำให้ครูกลุ่มเป้าหมายลงมือปฏิบัติการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้ถูกต้อง

4. ประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประโยชน์มาก เนื่องจาก สามารถแก้ไขปัญหาด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน ได้ ทำให้ครูผู้สอนและสถานศึกษาสามารถรายงานผลการประเมินผู้เรียนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 และนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาการศึกษาปีการศึกษาถัดไปได้เป็นอย่างดียิ่งขึ้น

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ผู้วิจัยได้ขិតคิดในการพัฒนางาน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก คือ การเตรียมการที่ดี ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณและสถานที่ นอกจากนี้ ยังต้องได้รับการยอมรับจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มเป้าหมาย จึงจะส่งผลต่อการวิจัยให้ประสบผลสำเร็จ

6. สิ่งที่ผู้วิจัยได้รับจากการวิจัย ผู้วิจัยได้รับบทเรียนจากการวิจัยครั้งนี้มาก ซึ่งสามารถนำเสนอได้ ดังนี้

6.1 ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนาครูไปใช้ในการพัฒนางานในหน้าที่ของตนเองและส่งผลงานเข้าประกวด วิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของศึกษานิเทศก์ ระดับภาคอีสาน ณ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับเหรียญทอง และส่งเข้าประกวด Supervisor Awards ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองเช่นกัน

6.2 ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา หลายโรงเรียนในสังกัดและนอกสังกัด ทั้งในจังหวัดสุรินทร์ และต่างจังหวัด มีความสนใจติดต่อประสานให้ไปขยายผลการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ เนื่องจากต้องการนำข้อมูลสารสนเทศไว้รองรับการประเมินภายนอกกรอบสาม ซึ่งสามารถตอบใจท้อมาตรฐานด้านผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

6.3 ได้รับการประสานงานและสั่งการจากรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งควบคุมดูแลงานด้านวิชาการ ให้นำแนวทางการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ไปขยายผลให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรง

6.4 ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ คือ นายวัชรินทร์ นุตโร ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จึงดำเนินการจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ประมวลผลการประเมินและเชื่อมโยงสู่การพิมพ์รายงานผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกและลดภาระงานให้ครูกลุ่มเป้าหมายในการจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ และดำเนินการจัดพิมพ์ข้อมูลผลการประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ผู้วิจัย ได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้การสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ผลการดำเนินการโดยรวม สภาพปัญหาในการดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก และความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ด้านสภาพปัญหาในการดำเนินการที่มีสภาพปัญหาสูงสุด คือ ด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล ส่วนสภาพปัญหาในการดำเนินการต่ำสุด คือ ด้านการจัดทำแนวทางการประเมิน และด้านความต้องการในการพัฒนาตนเองมีความต้องการสูงสุด คือ ด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล ส่วนความต้องการในการพัฒนาตนเองต่ำสุด คือ ด้านการจัดทำแนวทางการประเมิน

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้วิจัย ดำเนินการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งในขั้นนี้ผู้วิจัยขอเสนอ รูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นและปรับปรุงโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ใช้เป็นหลักการสร้างรูปแบบ กล่าวคือ ผู้วิจัย ได้จัดลำดับความสำคัญของประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลัก ในการดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามค่าน้ำหนักที่กลุ่มตัวอย่างได้ กำหนดความสำคัญไว้แล้วนั้น มาเป็นเกณฑ์ในการสร้างรูปแบบ มีผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ตัวชี้วัด มี 7 องค์ประกอบย่อย คือ วิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์ตัวชี้วัดเพื่อนำไปกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน วิเคราะห์ความสอดคล้องของตัวชี้วัดกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา วิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์ความสอดคล้องตัวชี้วัดกับความต้องการของหลักสูตรสถานศึกษา และ มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2) ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ วิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องตัวชี้วัด นิยามความหมายพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เหมาะสมกับตัวชี้วัด เพิ่มเติมปรับปรุงพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และ กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 3) ด้านการจัดทำแนวทางการประเมิน มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ กำหนดเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับรูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ออกแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้ถูกต้อง เหมาะสม และ เลือกรูปแบบวิธีการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้เหมาะสม 4) ด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ เลือกเครื่องมือประเมินสอดคล้องเหมาะสมกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สร้างเครื่องมือประเมินให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ ความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 5) ด้านการวางแผนพัฒนาผู้เรียน มี 6 องค์ประกอบย่อย คือ วางแผนบูรณาการใน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ วางแผนปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษากำหนด พัฒนาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 6) ด้านการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ พัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ 7) ด้านการรายงานผลการประเมิน มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ สรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้ถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้ถูกต้อง เหมาะสม และ รายงานผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ ๆ

สาเหตุของสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีผลดังกล่าวข้างต้น อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องยังขาดความเข้าใจ ที่ชัดเจนในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เมื่อดำเนินการปฏิบัติงานจริงขาดความมั่นใจ ประกอบกับหลักสูตรสถานศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นยังไม่ชัดเจนในระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และอาจเนื่องจาก สถานศึกษาเองให้ความสำคัญในการพัฒนาครูผู้สอนน้อยเกี่ยวกับเรื่องการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งการที่จะให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้นต้องมีการพัฒนา อย่างหลากหลายวิธี และตรงตามความต้องการของครู เช่น การฝึกอบรม การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน และการประชุมสัมมนา เป็นต้น จึงทำให้เกิดประเด็นปัญหาด้านการดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ประกอบกับผู้วิจัย ได้นำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนทร เขต 2 มาใช้เป็นหลักในการจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลัก ในการดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามค่านำหนักที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้กำหนดความสำคัญไว้แล้วนั้น มาเป็น

เกณฑ์ในการสร้างรูปแบบ และผ่านการตรวจสอบร่างรูปแบบและได้รับการยืนยันจาก ผู้เชี่ยวชาญ จนสามารถนำรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553 : 115-144) ได้กำหนดการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนนั้น สถานศึกษาสามารถนำ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดขึ้น มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนตลอดปีการศึกษา ทั้งนี้ ครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษา ต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในชั้นเรียนได้ มีองค์ประกอบดังนี้ 1) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นำคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2) วิเคราะห์ พฤติกรรมสำคัญจากพฤติกรรมบ่งชี้ 3) เลือกรูปแบบของเครื่องมือวัดเครื่องมือวัดและประเมิน 4) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือประเมิน 5) การออกแบบการวัดและประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ 6) การสร้างเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 7) การสรุปผลการ ประเมิน การวัดและประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับ สมาน อัสวภูมิ (2537 : 8-9) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด โดยมีขั้นตอน การดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐาน ประกอบการสร้างรูปแบบ 2) การสร้างรูปแบบ 3) การประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด และ 4) การปรับปรุงแก้ไขและ พัฒนาเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ และสอดคล้องกับ สุทัศน์ ขอบคำ (2540 : 14-15) ได้พัฒนา รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีขั้นตอนการ ดำเนินงาน 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาทฤษฎี ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและความ คิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการพัฒนา เป็นการนำเอาการจัดการศึกษาจากขั้นตอนที่หนึ่งมาสังเคราะห์สร้างรูปแบบจำลองการกระจาย อำนาจการจัดการศึกษาโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) สร้าง รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา 2) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่สร้าง ขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 3) ปรับปรุงรูปแบบ 4) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบจาก ผู้เชี่ยวชาญ และ 5) ปรับปรุงรูปแบบ

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ยืนยันว่า รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาครูผู้สอนด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะเจตคติที่ดีต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และลงมือปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง ซึ่งรูปแบบการพัฒนาครูที่พัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ดำเนินการพัฒนาครูให้ประสบผลสำเร็จได้ โดยมีองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ตัวชี้วัด มี 7 องค์ประกอบย่อย คือ วิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์ตัวชี้วัดเพื่อนำไปกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน วิเคราะห์ความสอดคล้องของตัวชี้วัดกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา วิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์ความสอดคล้องตัวชี้วัดกับความต้องการของหลักสูตรสถานศึกษา และ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2) ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ วิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องตัวชี้วัด นิยามความหมายพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เหมาะสมกับตัวชี้วัด เพิ่มเติมปรับปรุงพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และ กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 3) ด้านการจัดทำแนวทางการประเมิน มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ กำหนดเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับรูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ออกแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้ถูกต้อง เหมาะสม และ เลือกรูปแบบวิธีการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้เหมาะสม 4) ด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ เลือกเครื่องมือประเมินสอดคล้องเหมาะสมกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สร้างเครื่องมือประเมินให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ ความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ

ผู้เรียน 5) ด้านการวางแผนพัฒนาผู้เรียน มี 6 องค์ประกอบย่อย คือ วางแผนบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ วางแผนปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษากำหนด พัฒนาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 6) ด้านการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ พัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ 7) ด้านการรายงานผลการประเมิน มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ สรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้ถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้ถูกต้อง เหมาะสม และรายงานผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก การพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ผู้วิจัยดำเนินการ ตรงกับความต้องการและสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยของครูกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายได้เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ แล้วนำประสบการณ์ที่ได้รับไปลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้ ยังมีกรณีศึกษา ติดตามประเมินผลให้การช่วยเหลือแนะนำ จากผู้นิเทศ และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้วิจัยได้นำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการพัฒนา จึงทำให้ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ จนสามารถดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ตามที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ประวิต เอรารวรรณ์ (2545 : 5) ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่า เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างมีระบบของกลุ่มปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่ และให้ได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด (2546 : 71) ได้กล่าวถึง การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

(Action Research)ว่า เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างสมบูรณ์หรือแก้ปัญหาได้เป็นระดับหนึ่ง ครู ได้รับความรู้ใหม่นับว่าเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวิจัยรายบุคคลหรือรายกรณีที่แก้ปัญหาด้วย การวิจัยแก้ปัญหาผู้เรียน การวิจัยพัฒนาการสอนและสื่อการเรียนการสอน จัดเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการได้ด้วย ซึ่งคล้ายกับ คงศักดิ์ ชาติทอง (2549 : 1) ที่ให้แนวคิดว่าเป็นการวิจัยในงานของผู้วิจัยและงานของกลุ่มผู้วิจัยเป็นการทำงานร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยพัฒนาทั้งงานของผู้วิจัยและของผู้ร่วมวิจัยไปพร้อม ๆ กัน ในการทำงานร่วมกันของผู้วิจัย เป็นคนที่มีชีวิตจิตใจ ไม่ใช่วัตถุ พร้อมทั้งช่วยกระตุ้นให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีจุดหมาย และช่วยให้ผู้ร่วมงานสร้างงานด้วยตนเอง สอดคล้องกับ จิราภรณ์ เอมเอี่ยม (2552 : 11) ให้แนวคิดว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงานในสถานศึกษาโดยอาศัยพลังร่วมของครูทุกคนในการวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล และการตัดสินใจในการบริหารงานของสถานศึกษาร่วมกัน ทำนองเดียวกับกับ สุวิมล ว่องวานิช (2552 : 20) กล่าวถึงการวิจัยปฏิบัติการว่า มีความครอบคลุมที่สุดสำหรับการวิจัยของครู เพราะประกอบด้วยกระบวนการวิจัย การปฏิบัติการ และสถานที่หรือบริบทที่ทำการวิจัย และนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ขั้นตอนวงจรเกลียวการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Stephen Kemmis, Robin McTaggart (1992 : 11) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกตผล (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) และในส่วนของพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูนั้น สอดคล้องกับหลักการแนวทางการพัฒนาครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 68) ได้กล่าวถึง การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ว่ามีรูปแบบ 6 รูปแบบได้แก่ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยให้มีการจัดทำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามสาขาวิชาที่เป็นความรู้พื้นฐานและความรู้กับความต้องการของท้องถิ่น ตามความสนใจ ความต้องการและการปฏิบัติงานของครู 2) การฝึกอบรม เพื่อคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามความต้องการของครูและหน่วยงานต้นสังกัด 3) การศึกษาดูงาน เป็นการมุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำมาปรับปรุง และแก้ปัญหการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครู 4) การศึกษาต่อ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโดยเน้นที่พัฒนาตามสาขาวิชา 5) การเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ เป็นการจัดการกิจกรรมวิชาการที่หลากหลายสอดคล้องกับความสนใจและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครู และ 6) การแลกเปลี่ยนครูอาจารย์ เพื่อเปิด โอกาสให้ครูในสถานศึกษามาปฏิบัติงานในสถาบันฝึกหัดครู นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูตินทร ปานะดิษฐ (2545 : 130-135) ได้

ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการการพัฒนาคูเรื่องการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร : พุทธศักราช 2542 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูส่วนใหญ่มีความต้องการการอบรมการจัดทำหลักสูตร เพิ่มในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) ความต้องการการพัฒนาคูให้ศึกษานิเทศก์แนะนำ 3) ความต้องการพัฒนาคูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ความต้องการพัฒนาคูด้านการใช้สื่อ หนังสือแบบเรียนและหนังสือในการค้นคว้า และ 5) ความต้องการพัฒนาคูด้านวัดและประเมินผล พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการ การอบรมและคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยา วงศ์ก้อม (2547 : 184-185) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาคูด้านการประเมินการเรียนรู้ ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาคูด้านการประเมินการ เรียนรู้ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เหมาะสม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผน การพัฒนา การปฏิบัติการพัฒนาคู และผลการประเมินการพัฒนาคู ซึ่งแต่ละองค์ประกอบ มีส่วนประกอบที่สัมพันธ์กัน

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน

ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า ครูมีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบการพัฒนาคูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับ มาก สามารถปรับเปลี่ยนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และดำเนินการ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สามารถนำคู่มือการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไปใช้ประกอบการประเมินผู้เรียน และสามารถรายงาน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ต่อผู้เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสมและ ถูกต้อง ซึ่งรูปแบบการพัฒนาคูประสบผลสำเร็จได้ มีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การ วิเคราะห์ตัวชี้วัด 2) ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ 3) ด้านการจัดทำแนวทางการประเมิน 4) ด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล 5) ด้านการวางแผนพัฒนาผู้เรียน 6) ด้านการ พัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 7) ด้านการรายงานผลการประเมิน

นอกจากนี้ รูปแบบการพัฒนาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเชื่อได้ว่า มีความเป็นไปได้ เหมาะสมและมีประโยชน์ ซึ่งสามารถแยกเป็นรายด้านได้ดังนี้ 1) ด้านความเป็นไปได้ คือ สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ นำไปใช้ในการพัฒนาครูได้และมีความเป็นไปได้ที่ผู้เกี่ยวข้องจะนำวิธีการนี้ไปใช้ 2) ด้านความเหมาะสม การพัฒนาครูแบบนี้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับการนำไปใช้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอน มีการกำหนดกระบวนการวางแผนเตรียมการและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูได้ มีกิจกรรมสอดคล้องเหมาะสมกับภาระงานของครูผู้สอน มีองค์ประกอบชัดเจน เหมาะสมที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และ 3) ด้านความเป็นประโยชน์ คือ มีประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการจัดทำรายงานการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการจัดทำรายงานตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการศึกษา ได้รับประโยชน์ด้านข้อมูลนักเรียนรายบุคคลครูผู้สอนและสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษาในการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และมีการตรวจสอบร่างองค์ประกอบอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในแต่ละเรื่อง นอกจากนี้ เมื่อนำมาใช้ในการพัฒนาครูแล้ว ครูกลุ่มเป้าหมายได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จึงทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้ และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วิน เชื้อโพธิ์หัท (2537 : 40) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการว่าเป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจหรือมีปัญหาที่ต้องร่วมกันแก้ไข ได้มาพบปรึกษาหารือศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหา เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้นหรือเพื่อลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ วิจิตร อาวะกุล(2537 : 40) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นเทคนิคการอบรมที่ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดประสบการณ์และเน้นหนักไปทางด้าน การนำไปใช้ปฏิบัติมากกว่าการพูดสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือการบรรยาย กิจกรรมในการ

อบรมนั้นหรือมีชั่วโมงในการปฏิบัติมากกว่าการบรรยายทั่วไปเป็นเทคนิคการอบรมชนิดหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ อุนนิรันดร์ วรรณโชติ (2538 : 108-109) กล่าวว่า การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการประชุมอบรมลงมือปฏิบัติในสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วจากวิทยากร เป็นการ จัดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทดลองกระทำด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจหรือ ทักษะในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขข้อผิดพลาดและเพื่อเป็นแนวทางในการ พัฒนาทักษะต่อไป สอดคล้องกับ สายสองงค์ แก้วเกษตรกรณ์ (2543 : 84) กล่าวว่า การ ประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นรูปแบบหนึ่งของการฝึกอบรมที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการ เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการฝึกอบรมนี้ได้ เน้นถึงการเสริมสร้างให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำสิ่งที่เรียนรู้ มาปฏิบัติในงานของเขาหรืออาจจะ กล่าวได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการนั้นเป็นการฝึกอบรมในลักษณะเข้ม โดยจะเน้นให้ผู้เข้า รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและทักษะ(Skill) ในด้านวิชาการและด้านปฏิบัติอย่าง แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2547 : 127) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดทำหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มืองค์ประกอบรูปแบบ คือ การอบรมครูแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน การนิเทศ ติดตามผล การประชุมสัมมนา ผลการพัฒนาพบว่า ครูมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาครู มีประสิทธิผลที่เหมาะสมกับการนำไปใช้พัฒนาครูในสภาวะการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับ วิสุทธิ เวียงสมุทร (2553 : 206) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการ พัฒนาครูในการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 1-2 วิธีพัฒนาครู คือ การ ประชุมเชิงปฏิบัติการ การติดตามนิเทศ ประเมินผลงานโดยการส่งเสริมให้ครูประเมินตนเอง และรายงานผล การปฏิบัติงานต่อผู้บริหาร ผลพบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากเดิมได้ สอดคล้องกับ ชัชวาล เจริญบุญ (2554 : 61) ได้กล่าวถึงการพัฒนาครูว่า เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้ พัฒนาตนเอง พัฒนาระบวนการเรียนการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน จัดทำโครงการพัฒนา บุคลากรและจัดสวัสดิการ เครื่อง่ายการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาครู แบ่งประเด็นการวัด ออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนา ส่งเสริมให้ครู พัฒนาการเองให้มีความรู้และมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ส่งเสริมการพัฒนาระบวนการเรียน การสอนสร้างนวัตกรรม และทำวิจัยใน ชั้นเรียน และเช่นเดียวกันกับ ภูซังค์ บุญอภัย (2554 : 12) ได้กล่าวถึงการพัฒนาครูว่า การพัฒนาครูเป็นการช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูมี ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของการเรียนการสอน เกี่ยวกับธรรมชาติ เนื้อหาสาระ

การเรียนรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนักเรียน มีความสามารถในการออกแบบกิจกรรม มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมในอาชีพครูและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งกับเพื่อนครูในโรงเรียนและชุมชน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมให้มีความรู้และเข้าใจสามารถลงมือปฏิบัติในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นหากนำไปใช้กับครูผู้สอนทั่วไป ควรกำหนดกิจกรรมการฝึกอบรมให้ชัดเจน สื่อและอุปกรณ์เพียงพอ การจัดฝึกอบรมควรใช้เวลาดำเนินการอย่างน้อย 2 วัน

1.2 การดำเนินการพัฒนาครู ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะในด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1.3 การนำแนวทางนี้ไปใช้ในการพัฒนาครู ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดจากความสมัครใจเข้ารับการพัฒนา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่กำหนดไว้

1.4 สถานศึกษาที่ต้องการนำรูปแบบการพัฒนานี้ไปใช้ ควรทำการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของครู เพื่อพิจารณาปัญหาหรือจุดที่ต้องพัฒนา ซึ่งจะทำได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและนำรูปแบบการพัฒนาครูนี้ไปใช้ในการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาทุกโรงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนทร์ เขต 2 เพื่อให้ครูผู้สอนประเมินผู้เรียนในชั้นที่ตนเองสอนได้อย่างถูกต้อง ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากำหนด

2.2 ควรนำรูปแบบการพัฒนานี้ไปใช้ในการพัฒนาตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ กรอบสาระท้องถิ่น และสภาพปัญหา ความต้องการหรือความจำเป็นของชุมชน ตามที่หลักสูตรสถานศึกษา กำหนดไว้

2.3 ควรมีการศึกษาพัฒนาองค์ประกอบของการพัฒนาครูด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัญหาของบริบทของหน่วยงาน องค์กร หรือบุคลากรที่จะทำการพัฒนา

2.4 การนำแนวทางนี้ไปพัฒนาครู ครั้งต่อไปควรลดภาระงานของครูผู้สอน โดยการนำระบบคอมพิวเตอร์ เข้ามาใช้ในการสร้าง โปรแกรมประมวลผลการประเมินและการรายงานผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ และการจัดทำรายงานผลการประเมินแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY